

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 880/23
22.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Драгане Марчетић и Сање Пејовић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ са последњом познатом адресом ..., чији је привремени заступник Горан Миличић, адвокат из Београда, Јурија Гагарина 63/75 и ВВ непознатог пребивалишта и боравишта, чији је привремени заступник Дарко Миличић, адвокат из Београда, Миљаковачке стазе 65Е, као правних следбеника пок. ГГ, против тужених ДД и ЂЂ, обоје из ..., као правних следбеника пок. ЕЕ, чији је заједнички пуномоћник Југослав Љубисављевић, адвокат из Београда, Милоша Поцерца 19/13, одлучујући о жалби тужилаца изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 2754/12 од 14.12.2015. године, у седници одржаној 22.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужилаца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 2754/12 од 14.12.2015. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 2754/12 од 14.12.2015. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца сада пок. ГГ да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен између туженог сада пок. ЕЕ, као даваоца издржавања и сада пок. ЖЖ, као примаоца издржавања, који је оверен пред Првим општинским судом у Београду 29.09.2005. године под ЗР 742/2005.

Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев да се поништи уговор о доживотном издржавању закључен између туженог сада пок. ЕЕ, као даваоца издржавања и сада пок. ЖЖ, као примаоца издржавања, који је оверен пред

Првим општинским судом у Београду 29.09.2005. године под ЗР 742/2005.

Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца сада пок. ГГ за накнаду трошкова парничног поступка.

Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац сада пок. ГГ да туженом сада пок. ЕЕ накнади трошкове парничног поступка у износу од 237.000,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац сада пок. ГГ је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога. Тужени сада пок. ЕЕ је одговорио на жалбу. Тужиоци АА, ББ и ВВ су законски наследници пок. ГГ, а тужени ДД и ЂЂ су законски наследници пок. ЕЕ.

Апелациони суд у Београду испитао је првостепену пресуду у границама разлога одређених чланом 372. Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 128/04 и 111/09), који се примењује у смислу одредбе члана 506. став 1 ЗПП ("Сл. гласник РС" бр.72/11 са изменама и допунама) и нашао да жалба није основана.

У првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 1, 2, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

У поступку пред првостепеним судом утврђено је да је 28.05.2004. године правни претходник тужених сада пок. ЕЕ, као давалац издржавања са својом мајком, сада пок. ЖЖ, као примаоцем издржавања, закључио уговор о доживотном издржавању, у коме су ближе наведене обавезе даваоца издржавања, уз обавезу примаоца издржавања да за дато издржавање даваоцу издржавања пренесе у својину непокретност, која се налази у приземљу дела куће бр. ... у ... улици, површине 42,93 м2 на кат. Парц. ... КО ..., уписане у ЗКУЛ ... као ЗК тело 2, са припадајућом шупом до капије, површине 5,08 м2 и летњом кухињом, површине 4,05 м2. Сада пок. ЖЖ сачинила и судско завештање пред Првим општинским судом у Београду 28.03.2002. године, које је заведено код под ЗР 57/02, којим је извршила распоред имовине за случај њене смрти и то тако што је свом сину сада пок. ГГ, правном претходнику тужилаца, у наслеђе после њене смрти оставила део куће главног објекта и део куће у коме он живи и користи, а то је део куће у поткровљу, који се састоји од 2 собе, једног купатила са вц и терасе, као и део куће у приземљу, који он, такође, користи и састоји се од једне собе, кухиње и купатила са вц, те шупу у дворишту, која се налази преко пута дела куће које он користи, с тим што наведени део приземља куће и шупу оставља сину сада пок. ГГ под условом да се он, његова супруга ББ и старији син ЕЕ не свађају око поделе куће на начин како је она одредила, док је свом старијем сину сада пок. ЕЕ у наслеђе после њене смрти оставила део куће које она сада користи, а то је део приземља, који се састоји од 2 собе, кухиње и купатила са вц, као и гарсоњеру која се налази у дворишту, поред шупе до пута. Утврђено је да је ЖЖ преминула 22.12.2007. године, да смрт ЖЖ није била извесна у тренутку закључења означеног уговора о доживотном издржавању и да не постоје подаци који би указивали да она није могла да расуђује у време сачињавања уговора, да је сада пок. ЕЕ сахранио ЖЖ и сносио тим поводом настале трошкове, да је стварна воља уговорних страна била закључење уговора о доживотном издржавању са правима и обавезама предвиђеним уговором.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, које наводима жалбе на правно релевантан начин није доведено у сумњу, првостепени суд је позивајући се на одредбе члана 194 Закона о наслеђивању и члана 51, 52, 53 и 66 Закона о облигационим односима, применом и правила о терету доказивања, закључио да тужиоци нису доказали да су, у конкретном случају, испуњени законски услови за ништавост уговора о доживотном издржавању ЗР 742/2005 од 29.09.2005. године. Овакав закључак првостепени суд је извео пре свега на основу прихваћених исказа саслушаних сведока, при чему је имао у виду и правила о терету доказивања, прецизније, да околности конкретног случаја оправдавају закључак да је спорни уговор закључен управо у циљу да се обезбеди доживотно издржавање за примаоца, а не са циљем евентуалног изигравања наследних права законских наследника, те овакав уговор у смислу законских прописа производи правно дејство.

Одлучујући о евентуалном тужбеном захтеву, првостепени суд је применом члана 203 Закона о наслеђивању, као и правила о терету доказивања, оценио да, у конкретном случају, приликом закључивања предметног уговора није било извесности о блиској смрти примаоца издржавања. Имајући у виду наводе тужилачке стране да је у тренутку закључења оспореног уговора било мана у погледу воље примаоца издржавања јер је уговор закључен под утицајем даваоца издржавања, а ово обзиром да због својих година и здравственог стања прималац издржавања није могла самостално да доноси одлуке, суд је ценио основаност евентуалног тужбеног захтева и према одредбама Закона о облигационим односима о рушљивости уговора (чл.111), па је применом правила о терету доказивања нашао да, у конкретном случају, приликом закључења уговора није било мана воље, те да је неоснован и евентуални тужбени захтев.

Правилно је првостепени суд поступио када је одлучио као у изреци побијане пресуде и за свој чињенично-правни закључак дао правилне и јасне разлоге, које у потпуности прихвата и другостепени суд и који жалбеним наводима нису доведени у сумњу.

Наиме, могућност предузимања вољних радњи, уз свест о предузетим правним радњама и њиховим последицама представљају услов пуноважности одређеног правног посла, а у конкретном случају, код сада пок. ЖЖ, као једне од уговорних страна, приликом закључења спорног уговора, свест о наведеном је постојала. Имајући у виду утврђено чињенично стање, правилан је закључак првостепеног суда да је спорни уговор правно ваљан, те да не постоји разлог његове апсолутне ништавости.

Том закључку, на коме је побијана пресуда заснована, претходила је оцена изведених доказа, коју претежним делом жалбе тужиоци оспоравају, а са тим у вези оспорава се и утврђено чињенично стање, према оцени овог суда неосновано. Наиме, одредбом члана 8 ЗПП прописано је да суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. Слободна оцена доказа подразумева да суд узима у обзир све чињенице у процесној грађи и оценом истих формира своје уверење о доказаним, односно недоказаним чињеницама.

У поступку, који је претходио доношењу побијане пресуде, као доказно средство је, између осталог, коришћено саслушање странака и сведока. Правилна оцена исказа сведока и странака подразумева оцену њиховог држања пред судом, сагласност њихових исказа са исказима осталих саслушаних лица и другим изведеним доказима, неспорним и опште познатим чињеницама, да ли сведок има непосредних или посредних сазнања о догађају о коме сведочи, као и оцену општег утиска који сведок, односно странка оставља на суд приликом давања исказа. У конкретном случају је првостепени суд ценећи исказе сведока и странака дао управо такву њихову анализу, односно оцену, која садржи уверљива и логична објашњења зашто у погледу одлучних чињеница поклања веру туженој страни, а не тужилачкој, односно, првостепени суд је образложио које исказе је и у ком делу прихватио, наводећи при томе логичне и јасне разлоге због којих неке од тих исказа није прихватио.

Оспорени уговор је закључен у законом прописаној форми, са циљем да произведе правна дејства сагласно члану 194. Закона о наслеђивању. Без основа се жалбом указује да је у ове уговоре унета напомена (да се сада пок. ЕЕ „заштити од шикане“) и да из тога произлази јасна воља уговарача да се изиграју законска правила наслеђивања. Природу уговора одређује његова суштина. Употреба поједине речи, без обзира на њено уобичајено значење, не мења суштину уговора, ако из његове преостале садржине јасно произлази која је његова правна природа. Наиме, супротно жалбеним наводима, уговорне стране нису желеле само да створе привид, чији би циљ био да се сада пок. ГГ лиши нужног наследног дела, већ управо да реализују уговор онако како он гласи јер је управо међусобна блискост и међусобно поверење уговорних страна била мотив његовог закључења. Наводи жалбе који су у поступку истицани, а којима се упућује на доношење закључка да је спорни уговор само привидно закључен – констатација у спорном уговору (да се сада пок. ЕЕ „заштити од шикане“), необавештавање сада пок. ГГ о закључењу уговора о доживотном издржавању, нису основани јер је, како је то већ образложено, првостепени суд утврдио супротно, да је сада пок. ЕЕ издржавао своју мајку, односно испуњавао обавезе предвиђене предметним уговором о доживотном издржавању сагласно њеној израженој вољи и договору уговорних страна, па је код таквог стања ствари остварена сврха закљученог уговора.

Неосновани су жалбени наводи којима се истиче недостатак алеаторности приликом закључења спорног уговора. Првостепени суд је правилном применом члана 203 Закона о наслеђивању, као и правила о терету доказивања, оценио да, у конкретном случају, приликом закључивања уговора није било извесности о блиској смрти примаоца издржавања. Наиме, утврђене околности конкретног случаја, које се односе на трајање уговора (уговор оверен 29.09.2005. године, а прималац издржавања преминула 22.12.2007. године) и здравствено стање описано у исказима сведока и тужиоца (да је прималац издржавања била витална жена за своје године, која није побољевала) не дају основа за закључак да је скоро смрт примаоца издржавања била извесна околност приликом закључења уговора.

Неосновани су жалбени наводи којима се указује да прималац издржавања у тренутку закључења уговора о доживотном издржавању није био власник непокретности, која је предмет спорног уговора, с обзиром да је првостепени суд правилно из садржине уговора о купорподаји од 22.09.1954. године, решења Општине

Палилула о издавању грађевинске дозволе из 1958. године, о издавању одобрења за адаптацију постојеће зграде од 24.08.1964. године, о привременом ослобођењу од плаћања пореза за новоподигнуту зграду од 28.05.1962. године, те одобрењу за адаптацију постојеће зграде од 24.08.1964. године и др.) утврдио да се ради о ванкњижном власништву примаоца издржавања на предметној кући.

Жалбени наводи, којима се указује да из исказа сведока произлази да је спорна непокретност грађена у породичном домаћинству сада пок. ГГ и сада пок. примаоца издржавања, без утицаја су на другачију одлуку, с обзиром да захтев за утврђење права својине, односно његовог доприноса стицању својине, није постављен ни као прејудисијални захтев у току овог поступка, нити као захтев у другој парници. С тим у вези, правилно је првостепни суд на ту околност одбио предлог за извођење доказа грађевинским вештачењем.

Имајући у виду предмет спора у овој правној ствари, жалбени наводи којим се указује на неизвршавање обавезе од стране даваоца издржавања су оцењени као ирелевантни, с обзиром да су то чињенице које би биле разлог за евентуални раскид уговора због неиспуњења, што није предмет ове парнице.

Како се ни осталим наводима изјављене жалбе не доводи у питање правилност ожалбене пресуде у погледу одлуке о главној ствари и како је правилно одлучено и о трошковима поступка применом члана 149 и 150 ЗПП, то је жалба одбијена на основу члана 375 ЗПП, те донета одлука као у ставу првом изреке.

Имајући у виду да је жалба одбијена то је и захтев постављен у жалби за накнаду трошкова другостепеног поступка ставом другим изреке одбијен на основу члана 161 ЗПП.

**Председник већа-судија
Меланија Сантовац, ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић